

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 30. LISTOPADA 2015. - BROJ 96

IZDVAJAMO:

TEMA:

Psihološko
savjetovalište – 4-5

PREDSTAVLJA- MO:

Ines Bajić – 9

PRIČA:

Novosadska
biciklistička
inicijativa – 7

GLAZBA:

Filip Fantoni – 21

FOTO MJESECA

HosanaFest 2015.

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Antonija Dević

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz redovitu potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine

Ana Ivković

Izaći iz svog kruga

Jesen nas podsjeća na starenje. Ne volimo ni čuti tu riječ. Svi zamišljamo kako je taj pojam još daleko od nas. No, sjetimo se kako smo, dok smo bili djeca, ljude naših godina smatrali odraslima, ozbiljnima i starijima, a sada za sebe vjerojatno još ne mislimo tako. S godinama, kako se približavamo i sami tim godinama, tu granicu pomičemo. Možda se nasmijemo kada čujemo kako naši roditelji spomenu da je netko njihovih godina mlad, ali svi tako želimo doživljavati sebe. Volimo se ponekad osjećati kao da još imamo vremena i kao da nam odgovornost nije uvijek za vratom. Pogotovo ako smo najčešće u društvu svojih vršnjaka, vidimo kako se naši svjetovi poklapaju zajedničkim temama, okupacijama i problemima. Čim zakoračimo u prisutnost drugih generacija, osjećamo nerazumijevanje, pa možda i nelagodu. One nas uporno žele uklopiti u neko drugo vrijeme i podsjećaju kako će naša budućnost biti slična njihovoj, ili mi to tako ponekad doživljavamo.

Normalno je danas da svaka generacija živi pomalo odvojenim životom: djeca u vrtićima, stari u staračkim domovima, mladi zatvoreni u svoje sobe ili izvan domova. Iako se prepoznaju mnoge prednosti takvog načina života koji svima omogućuje »svoj mir« i okruženje koje svima omogućuje zadovoljavanje svojih socijalnih potreba, ponekad je dobro izaći iz svojih krugova. Dok smo svi zaokupljeni svojim problemima i interesima, dobro je vidjeti i podsjetiti se kako se život nastavlja na drugi način i nakon ovog trenutnog razdoblja. Tako će stari svojim životom podsjetiti mlade zapostavljene ljude da dobro odvažu koliko su im trenutačne obveze doista nužne i koliko stresa mogu izbaciti iz svojih života kada se samo sjete da će ih on voditi do mnogih bolesti u starosti. Dok gledamo malu djecu možda se smijemo njihovim problemima, ali možemo se prisjetiti kako su i nama ti problemi bili toliko veliki i izazivali krokodilske suze. Pogledamo li njihovu radost zbog naizgled malih stvari, možemo se duboko zapitati zašto smo se mi zaboravili iskreno radovati. Studenti koje hvata panika usred ispitnih rokova, čim se maknu iz svog okruženja i zavire malo u radosti i brige drugih generacija, sjete se kako je i njihovo trenutačno stanje prolazno.

I dok najčešće zamišljamo kako nas druge generacije ne razumiju, zapitajmo se ponekad razumijemo li mi njih. Uvijek je teško razumjeti ono što nam je daleko i strano. No, i to se prevladava vremenom koje poželimo podijeliti s njima i trudom koji odlučimo uložiti u zbližavanje. Tada tek možemo shvatiti kako ne moramo biti samo teret jedni drugima nego se međusobno obogaćivati.

Ukoliko imate problem, psiholog vam može pomoći!

*Ured za mlade u Srijemskoj Mitrovici, uz ostale svoje projekte, od listopada nudi i psihološko savjetovalište * Ideja je ne samo pružiti im pomoć, nego da mogu raditi na razvoju svoje ličnosti, kaže psihologinja Vesna Barzut*

Loš socijalno-ekonomski status, nedostatak perspektive, nezaposlenost, obrazovanje neprilagođeno zahtjevima tržišta – samo su neki od problema koji danas muče mlade ljude u Srbiji. Navedeno, uz nedostatak vremena kod roditelja za pravilan odgoj djece, posljednjih su nekoliko godina pridonijeli da problemi kod mladih kulminiraju, kod nekih čak i u tolikom obujmu da ih je kasnije bilo teško vratiti na pravi put. Prema riječima psihologa, jedan od problema kod mladih danas su i pogrešni uzori tijekom njihova odras-

ta, ili pak kada dijete smatra kako ne može samo, niti skupa sa svojim najbližima riješiti svoj problem? Pomoć postoji. Primjer jedna takve pozitivne prakse jest Ured za mlade u Srijemskoj Mitrovici koji uz ostale svoje projekte, od 1. listopada nudi i psihološko savjetovalište.

OBITELJ – KLJUČNI FAKTOR

Obitelj je ključni faktor i stup za budući razvoj svakog pojedinca. Svi smo svjedoci kako roditelji danas nemaju previše vre-

mlade, nego i njihove obitelji, budući neke predrasude o psihologiji i savjetovalištu dolaze iz same obitelji. Mislim kako je potrebno surađivati s roditeljima, koji bi trebali i sami doći kod nas i obratiti se za pomoć ako ne znaju komunicirati sa svojom djecom«, ističe **Vesna Barzut**, psihologinja master. Naravno, ovisno o uzroku javljaju se različiti problemi. Tako se u srednjoj školi javljaju problemi s vršnjacima kada dolaze po prvi put u srednju školu, djeca se pokušavaju uklopiti i to često rade na neadekvatan način: »Često pristupaju uporabi alkohola, raznih droga ili čak sudjeluju u vršnjačkom nasilju, kako bi na taj način izgradili svoj status u društvu. Možemo i moramo raditi i na rješavanju tih problema. Nekada roditeljima i nastavnicima to ponašanje djeluje neozbiljno, što je karakteristično za mlade, ali to kasnije može biti uvod u ozbiljnije probleme – neadekvatnost kod pojedinaca i kasnije nemogućnost da se uključe u društvo.«

NE TREBA ŠUTJETI

Upravo zbog važnosti ove problematike, Ured za mlade u Srijemskoj Mitrovici uveo je i psihološko savjetovalište. Svakog četvrtka poslije 15 sati, mladi uzrasta od 15 do 30 godina imaju mogućnost u Uredu u zakazanom terminu dobiti stručnu pomoć u vidu razgovora s psihologom. Ukoliko imaju strah, tremu ili još uvijek nisu spremni za susret s psihologom, pitanja mogu postaviti putem e-maila i ubrzo dobiti i odgovore: »Radili smo jedno istraživanje s mladim srednjoškolcima kada su oni pokazali kako su zainteresirani za ovaj oblik suradnje s Uredom za mlade. Oduševljeno su prihvatili ideju za otvaranjem psihološkog savjetovališta i zahvaljujući tome došli smo do rješenja koje se pokazalo kao jako dobro, jer je zainteresiranost mladih iz dana

Vesna Barzut

stanja. U Srbiji se u ovom trenutku kao uzori predstavljaju ljudi koji se bave nekim zanimanjima koja zapravo i nisu zanimanja (pogledajte samo neki od reality showova na televiziji!). Na taj se način zapravo promiče »lakši način življenja«, a ljudi koji su uložili napor te pokazali uspjeh tijekom studiranja i rada predstavljaju »gubitnike«.

Što učiniti u onoj situaciji kada roditelji postanu bespomoćni u odgoju svog djeteta,

ili pak kada dijete smatra kako ne može samo, niti skupa sa svojim najbližima riješiti svoj problem? Pomoć postoji. Primjer jedna takve pozitivne prakse jest Ured za mlade u Srijemskoj Mitrovici koji uz ostale svoje projekte, od 1. listopada nudi i psihološko savjetovalište. Obitelj je ključni faktor i stup za budući razvoj svakog pojedinca. Svi smo svjedoci kako roditelji danas nemaju previše vremena baviti se svojom djecom. Primorani su raditi dugo i kada dođu kući umorni su ili jednostavno opterećeni svojim problemima, zbog čega nekada ni ne primijete problem koji se događa kod njihove djece: »Djeca ponekada u pubertetu pokušavaju sakriti neke svoje probleme i misle kako ih roditelji neće razumjeti. Zato im roditelji nisu prvi na listi onih kojima će se obratiti za pomoć. Potrebno je ne samo educirati

u dan sve veća», kaže **Nenad Radmanović**, koordinator Ureda za mlade u Srijemskoj Mitrovici.

Opće je poznato kako je glavni problem što se kod ljudi formira slika o psiholozi i savjetovalištim, zasnovana na pojedinim filmovima koji ne održavaju realnu sliku o ovom profesiji. Ljudi se jednostavno plaše nepoznatoga, a mladi baš i nemaju priliku dobiti informaciju o psihologu, posebice u nekim školama gdje psihologija ne postoji kao nastavni predmet: »Potrebno je da i mi sami uložimo neki napor i te mlade približimo kako bismo iz prve ruke dobili informacije kako savjetovalište funkcionira i što mi tu zapravo radimo. Mladi nam se uglavnom javljaju s problemima s kojima se uobičajeno suočavaju: ljubavni problemi, stres, problemi u vršnjačkim odnosima, a naša je ideja da im ne nudimo samo stručnu pomoć prilikom rješavanja problema, nego da ovdje dobiju priliku raditi na nekim vještinama kako bi unapredili vještinu komuniciranja, pregovaranja i slično. Ideja je ne samo da im pružimo pomoć, nego da mogu raditi na razvoju svoje ličnosti«, kaže Vesna Barzut, psihologinja master iz Srijemske Mitrovice.

NEDOSTATAK SAMOPOUZDANJA

Ipak, kod roditelja su ponekad i najveće pogreške u odgoju tinejdžera, prevelika kontrola ili nadzor, ili pak prevelika sloboda. Roditelji, prema riječima psihologa, mogu pogriješiti kada pokažu i premalo interesa za aktivnosti svoga djeteta, kada premalo pohvaljuju i pokazuju ljubav ili omalovažavaju svoje dijete. Jednako tako mogu biti i loš uzor djetetu kada puše, piju, opterećuju svoje dijete životnim problemima, postavljaju pretjerane zahtjeve. Ipak, mnogi roditelji to ne rade namjerno, možda čak i ne razmišljajući kako takvim ponašanjem ne rade dobro za svoje dijete. A nekada je pretjerana briga opravdana i svi roditelji se pravdaju kako svome djetetu žele najbolje. Poštovanje, ljubav i iskrenost su, prema riječima psihologa, veoma važni u odgoju tinejdžera, a mnogi od gore navedenih razloga mogu utjecati na nedostatak samopouzdanja: »Veoma je bitno da mladi dobiju mjesto na kome mogu bez straha od podcjenjivanja njihova problema iznijeti svoje strahove i probleme, znajući kako će problem biti adekvatno riješen u tajnosti. Čini mi se kako mladi ponekad nemaju mjesto gdje bi se mogli obratiti za pomoć, a često i drugi smatraju kako su problemi

koji muče srednjoškolce nebitni i onda im se ne posvjećuje dovoljna pažnja. Za nas ne postoje manje ili više ozbiljni problemi. Mi svakom problemu pristupamo jednako. Roditelji najviše trebaju povesti računa o tome što njihova djeca gledaju, koja su njihova interesiranja i ako vide kako griješe, usmjeriti ih na neke druge sadržaje. Međutim, problem kod mladih danas jest pronaći alternativne uzore.«

I na koncu, iako suvremena tehnologija danas pruža mnoge mogućnosti koje ranije generacije nisu imale, s obzirom da se na internetu može naći dosta korisnih tečajeva i informacija, pitanje je što mladi pored popularnih Facebooka ili Youtubea korisno rade na računalu: »Nije problem ni internet ni televizija, nego je problem to što mladi rade, a televizija je prilagodila svoje sadržaje gledateljima, ono što ljudi traže, to i dobiju. Dakle, mislim kako je veliki problem ne samo kod mladih i roditelja, nego u društvu u cijelosti«, navodi Vesna Barzut. Kao zaključak nameće se: koliko odgovornost ima obitelj u razvoj ličnosti kod djece, istu toliku odgovornost imaju i ostali društveni čimbenici, poput moralnih normi koje su, čini se, u posljednje vrijeme vidno izgubile na značaju.

Suzana Darabašić

Umjetnost preko reda

Osim što nam nudi mogućnost upoznavanja sa suvremenom umjetnošću, serijal predavanja »Umjetnost preko reda« pruža priliku mladim predavačima iskazati svoja znanja

Suvremena galerija Subotica, nekadašnja Galerija Likovni susret, pokrenula je serijal predavanja pod nazivom »Umjetnost preko reda« angažirajući i lijep broj mladih predavača – studenata

ma iz područja umjetnosti, nudi i mogućnost upoznavanja fenomena suvremene umjetnosti. Srednjoškolsko obrazovanje ne obuhvaća ovaj period u umjetnosti na dostojan i prikladan način. Možda je baš to

tražio stolac više. Pozitivno i privlačno u ovim predavanjima je svakako prizemljenost predavača, koji svoje izlaganje osmisle na način prilagođen široj publici koja nije provela cijeli život u umjetničkim krugovima. Što je za institucije »visoke kulture« rijedak slučaj, obično su predavanja koncipirana kao da je svaki slušatelj povjesničar umjetnosti. »Umjetnost preko reda« doista iskače iz ovog kalupa i predavanja o umjetnosti stavlja na skroz drugačiji tron, na tron koji služi javnosti. Predavači ovog ciklusa predavanja otvoreni su za pitanja, rasprave i kritike. Koncept predavanja u kojem predavač prvo predstavi povijesno razdoblje, dešavanja u svijetu i život samih umjetnika, dopušta slušateljima da doista razumiju temu o kojoj se govori i da kasnije mogu iznijeti svoj stav i svoje mišljenje. Na ovaj način publika ima priliku doista razumjeti temu, a zatim i samu suvremenu umjetnost.

Pozitivan primjer

Ovaj način uključivanja mladih akademski obrazovanih sugrađana (koji se neće u velikom broju vratiti u zavičaj nakon studija) ne viđa se često i svakako je pohvalan primjer društveno odgovornog ponašanja kulturnih institucija.

Predavanja koja Galerija organizira su besplatna, a održavaju se navečer. Jesensku večer možete začiniti jednim od budućih predavanja ovog ciklusa. Potražite informacije o aktivnostima Galerije na njihovoj Facebook stranici. Suvremena galerija Subotica doista je primjer institucije koja radi javno i koja svoj rad komunicira s društvom kojem služi. Osim službe društvu Galerija služi i suvremenoj umjetnosti promičući njene predstavnike i njena djela. Ako mislite da je njihov rad besmislen i kako nam u ovo vrijeme krize to nije potrebno, varate se! Kultura i ovakav rad čine nas boljim, obrazovanijim i svjesnijim.

Ivana Rudić

Suvremena galerija Subotica

ili osoba koje su nedavno diplomirale. Naime, osim istraživanja, obrade i zaštite građe koju čuvaju, baštinske institucije moraju skrbiti o svojim korisnicima komuniciranjem baštine. Komunikacija baštine može se odvijati u raznim oblicima – publikacijama, izložbama, predavanjima, tribinama, debatama, putem društvenih mreža i internetskih stranica.

Suvremena galerija Subotica svoj rad i svoj fundus predstavlja svojoj publici na niz načina, aktivnom Facebook stranicom, radionicama za djecu, predavanjima, ali i putem klasičnih medija. Serijal predavanja »Umjetnost preko reda« osim što pruža priliku mladima, budućim stručnjacima iskazati svoja znanja stečena tijekom studija, a koja su često u bliskoj svezi s tema-

razlogom zbog kojega javnost »ne razumije« suvremenu umjetnost. A teško je razumjeti nešto što nam je nepoznato i strano. Predavanja nisu povezana kronološki, ne slijedi se neki niz, što je zapravo super, jer iako propustite jedno predavanje iduće ipak možete razumjeti. Predavanja se održavaju dva puta mjesečno do kraja ove godine.

Otvorenost i dobra posjećenost

Do sada su održana predavanja o umjetnosti **Marine Abramović**, o umjetničkom pokretu preraphaelita, o odnosu Trećeg Reicha prema umjetnosti, o tretiranju »ženskog ludila« kroz povijest... Predavanja su bila posjećena u velikom broju. Uvijek se

MARKO TRIFKOVIĆ, PREDSEDNIK UG NOVOSADSKA BIKIKLISTIČKA INICIJATIVA

Napraviti od Novog Sada biciklistički grad

Biciklistički promet doživljava povratak na velika vrata. Mislim da će promjene u sljedećih 5 do 10 godina uslijediti u tri pravca: bicikl kao osobni i teretni transport, kao turističko sredstvo i kao sredstvo konkurentnog poslovanja

U lipnju 2010. godine policija je kažnjavala bicikliste zbog vožnje kroz pješačku zonu u Novom Sadu. Nekoliko mladih, mahom studenata koji i sami voze bicikl, napravilo je prosvjed oko koga se okupilo oko 200 sugrađana. Kroz prosvjed su predložili javnosti kako biciklisti tuda prolaze što zbog iznu-dice, što zbog potrebe, napravili su petici-ju i ponudili nekoliko konkretnih rješenja. Jedno od tih rješenja je zaživjelo i ulilo im nadu da je moguće praviti snažne druš-tvene promjene bez stranačkog anga-žmana. Zatim smo 2011. godine osnovali udrugu građana Novosadska biciklistička inicijativa.

KUŽIŠ?! Koji su ciljevi Novosadske biki-klističke inicijative?

Cilj je jednostavan – napraviti od Novog Sada biciklistički grad. Kada spominjemo biciklizam, ljudi pomisle prvo na sport, rekreaciju, ljude s kacigama, s prslucima i slično. Naši su aktivisti mahom mladi, ali i roditelji, bake i djedovi, radnici, obični ljudi. Svi koristimo bicikl u prometu i to je ono što nas spaja. Bavimo se raznim aktivnostima: zagovaranjem i lobiranjem, promidžbom, istraživanjima, uličnim akci-jama, edukacijama... Ali fokus uvijek ostaje na bicikliranju. Osim toga trudimo se pota-knuti kod građana, i naročito mladih, aktiv-niji i odgovorniji odnos prema okruženju, procesima donošenja odluka i vlastitoj mobilnosti.

KUŽIŠ?! Koje projekte trenutno pro-vođite?

Pripremamo akcije usmjerene na vožnju po hladnijem vremenu i osvjetljenosti bi-ciklista. Trenutačno se s kolegama iz ostat-ka Srbije trudimo spriječiti usvajanje nekih loših zakonskih rješenja za bicikliste na nacionalnoj razini. U lokalnu surađujemo s gradom na izradi Strategije održivog razvo-ja grada Novog Sada. Iza nas je uspješan biciklistički festival na kome smo s aktivi-stima razmatrali prometne politike koje se bave mladima i djecom. Nekoliko naših aktivista trenutno mapira problem na

biciklističkim stazama u gradu, kako bismo s nadležnima utvrdili gdje su potrebni po-pravci i u kojoj mjeri.

KUŽIŠ?! Na koji način surađujete s grad-skom upravom Novog Sada? Je li Novi Sad u dovoljnoj mjeri prilagođen biciklistima? Moglo bi se reći kako imamo utjecaj na procese odlučivanja kroz primjedbe ili sugestije, ali da još uvijek nije postignut partnerski odnos u pravom smislu te rije-či, već dijalog kroz neposrednu suradnju s javnim i komunalnim poduzećima. Novi Sad ima dosta biciklističkih staza u odno-su na druge gradove u zemlji, ali nisu uvi-jek u dobrom stanju. Gradilo se dosta, ali problem postoji s održavanjem, prekidima staza, širinom i slično. Bitno je izgraditi sta-ze, ali bitno je i što i kako poslije. Usprkos svim izazovima, u gradu veličine i reljefa poput Novog Sada ili recimo Osijeka da-leko je jednostavnije i isplativije rješavati probleme biciklista i razvijati biciklistički promet, nego motorni.

KUŽIŠ?! Suradujete li s drugim nevladi-nim organizacijama koje se zalažu za oču-vanje životnog okoliša i promidžbu zdra-vog načina života?

Vrlo često, da. Po ciljevima, odnosno oblastima kojima se bavimo, uspostavl-jamo suradnju s drugim organizacijama iz različitih polja: životni okoliš, održivost gradova i urbanizam, promet, mladi, ak-tivizam, turizam, sigurnost, zdravlje, pa i sport...

KUŽIŠ?! Kako biste opisali kulturu biki-klizma u Srbiji u usporedbi s drugim eu-ropskim zemljama?

Biciklistički promet doživljava povratak na velika vrata. U ruralnim dijelovima, na-ročito u ravnici, tradicionalno je prisutan. Mislim kako će promjene u sljedećih 5 do 10 godina uslijediti u tri pravca: bicikl kao osobni i teretni transport, kao turističko sredstvo i kao sredstvo konkurentnog po-slovanja. Zaokret u prometnim politikama institucija doći će po svemu sudeći zbog ekonomičnosti, ali i potrebe prometne održivosti. Na osobnoj razini, voziti bicikl je normalno, efikasno i »cool«, stvar XXI. sto-ljeća. Sve ovo od vožnje bicikla pravi novu veliku stvar u prometu i stilovima života.

KUŽIŠ?! Recite nam nešto više o novo-sadskoj Kritičnoj masi?

Novosadska Kritična masa je dio glo-balnog biciklističkog pokreta. Kritična masa je masovna biciklistička vožnja koja se održava u Novom Sadu svakog posljed-njeg petka u mjesecu, počevši od travnja 2012. godine, a u svijetu preko 20 godina. Pokret je dobio naziv po fenomenu na ne-reguliranim raskrižjima u Kini, gdje se bi-ciklisti na raskrižju skupe u jednu »kritičnu masu«, a onda sigurno prolaze zajedno kroz raskrižja. Kritična masa pridonosi popularnosti vožnje bicikla kroz pozitivnu energiju, druženje i stalnu prisutnost u prometu i medijima. Utječe i na sigurnost biciklista kroz »sigurnost u brojevima« – što je više biciklista, sve smo vidljiviji ostalim sudionicima u prometu, više nas očekuju na ulicama, pa smo time i sigur-niji. Najstarija u Srbiji je beogradska, a najposjećenija novosadska.

Nevena Balažević

Maturska ekskurzija

Posjetili smo tri grada: Bratislavu, Prag i Dresden, gdje smo imali prilike vidjeti brojne kulturno-povijesne znamenitosti

Učenici četvrtog razreda iz Gimnazije »Svetozar Marković«, među kojima i naš odjel 4. F, koji nastavlja izučavati na hrvatskom jeziku, bili smo koncem rujna na maturskoj ekskurziji. Ekскурzija je obuhvaćala tri europska grada: Bratislavu, Prag i Dresden.

Poslužilo nas je mahom lijepo vrijeme, dobro raspoloženje i puno energije. Svatko je doživio neki od gradova na poseban način.

Zlatni Prag

Prva destinacija je bila Bratislava. S obzirom na to da se nismo puno zadržavali u ovom gradu, nismo ga imali prilike tako

smo bili oduševljeni astronomskim satom. Za ovaj sat, kao i za mnoge druge zanimljive građevine u Pragu, vezane su brojne legende bez kojih bi grad bio beživotan.

Dresden

Također smo imali priliku posjetiti Dresden, glavni grad njemačke savezne pokrajine Saske. Dresden je značajno kulturno, gospodarsko i političko središte istočnog dijela Njemačke. Obišli smo sve njegove najznačajnije građevine koje ga čine tako posebnim i prelijepim gradom.

U povratku u Suboticu svratili smo u jedan od najljepših čeških dvoraca, poznat kao posljednje prebivalište nadvojvode **Franje Ferdinanda**, koji je sagrađen još u 13. stoljeću kao gotička utvrda u stilu francuskih dvoraca.

U autobusu, iscrpljeni i umorni, nismo dopustili da nas svlada san. Putovali smo uz pjesmu i gitaru i za čas smo stigli u Suboticu. Matursku ekskurziju smo završili tamo gdje je i počela, u gimnaziji!

Sara Dulić

dobro upoznati kao sljedeću destinaciju, Prag. U Pragu smo proveli tri dana i vidjeli dosta zanimljivih kulturnih i povijesnih spomenika i znamenitosti. Čuli smo razne legende i uživali u onome što nam je Prag pružao. Visoke, drevne građevine, muzeje i zabavu. Brojni turisti Prag su proglasili najljepšim, najromantičnijim gradom u Europi nazivajući ga »zlatni Prag« i »grad s tisuću tornjeva«. U nekim trenucima činilo nam se kao da je svaka zgrada spomenik, a da svaka ulica nosi svoju priču. Koliko

god ostali, činit će vam se kako ni pola građevina, muzeja niste vidjeli. Prag je lijek za one koji vole gradsku vrevu, obilje kafića, restorana i diskoteka.

Tu se nalazi mnoštvo kultura i tradicije koje su Prag učinile tako jedinstvenim. Nezaboravan je osjećaj prošetati slavnim Karlovim mostom, a još bolji osjećaj promatrati čuvenu rijeku Vltavu i pokušati dokučiti zašto je ona tako posebna, zašto je služila kao inspiracija mnogim poznatim pjesnicima i skladateljima. Bez obzira na to je li se nekom dopao grad Prag ili ne, svi

PREDSTAVLJAMO: INES BAJIĆ

Uz glazbu od malena

*Sa sedam godina sam počela pohađati glazbenu školu i kad je došlo vrijeme za biranje instrumenta, odabrala sam tamburicu * Ne znam gdje će me sve glazba odnijeti, ali definitivno je da će ona uvijek biti uz mene, tj. ja uz nju*

Mlada Subotičanka Ines Bajić bavi se glazbom. Učenica je srednje Muzičke škole u Subotici, a svoje glazbeno umijeće iskazuje i na drugim »frontovima«. Osim tamburice koju svira kao instrument u glazbenoj školi, Ines zna svirati gitaru i klavir. Također, članica je VIS-a »Proroci«, etno grupe »Zlatovez«, te tamburaškog orkestra HGU »Festival bunjevački pisama«. Da spomenemo i sljedeće: ove ste godine Ines mogli čuti kako

kao mikrofona, što su primijetile odgojiteljice i rekly mojoj mami kako obvezno moram upisati nešto što ima veze s glazbom. S obzirom da sam imala tri godine nisam odmah krenula u glazbenu školu, ali me je mama upisala na folklor, odakle vjerojatno potiče moja ljubav prema tradicionalnoj glazbi. Kao dijete, najsretnija sam bila kad sam mogla plesati uz neku glazbu ili pjevati nešto, tako da bih rekla kako me je glazba oduvijek ispunjavala. I sad je tako, samo

Sa sedam godina sam počela pohađati glazbenu školu i kad je došlo vrijeme za biranje instrumenta, odabrala sam tamburicu.

KUŽIŠ?!: Gdje si sve trenutačno glazbeno aktivna?

Pjevam u VIS-u »Proroci«, etno grupi »Zlatovez« i članica sam tamburaškog orkestra HGU Festival bunjevački pisama. Možda se to sada ne čini puno, ali uz česte nastupe i srednju glazbenu školu koja sama sadrži milijun obveza, mogu samo reći kako mi je rijetko koja večer slobodna. Naviknula sam se na to i uživam što više mogu.

KUŽIŠ?!: Koja ti je vrsta glazbe omiljena?

Volim slušati stvarno raznoliku glazbu, rekla bih kako od domaće glazbe najviše volim etno i ex yu, od klasike mi je Chopin najdraži, a od strane volim i jazz, pop, indie pop.

KUŽIŠ?!: Što misliš o glazbi koju danas većina mladih sluša?

Na ovim područjima mladi nažalost uglavnom slušaju turbo folk, što doista nikako ne podržavam. Ali u mojem se društvu uglavnom ne sluša takva glazba, stoga ima i dobrih primjera. Općenito, mislim kako bismo svi trebali slušati više klasične glazbe, jer je ona vrhunska i doista predivna.

KUŽIŠ?!: Koji su tvoji daljnji planovi?

Nakon srednje škole planiram upisati akademiju, ali nisam još sigurna koji smjer. S obzirom da sam poprilično svestrana osoba, ne znam gdje će me sve glazba odnijeti, ali definitivno je da će ona uvijek biti uz mene, tj. ja uz nju.

Antonija Dević

pjeva na Festivalu bunjevački pisama, gdje je i odnijela nagradu za najboljeg debitanta.

KUŽIŠ?!: Kada si otkrila sklonost prema glazbi?

Od malena me je glazba vrlo privlačila. Moje neko prvo sjećanje je iz vrtića kako pjevam na stolcima i neka igračka mi služi

što sam sad potpuno svjesna svojih osjećaja dok pjevam ili sviram. Glazba me do slovo usređuje kad sam tužna, jer zaboravim na javu i stvorim se u nekom svom čarobnom svijetu. Taj osjećaj ispunjenja je doista predivan.

KUŽIŠ?!: Koji su tvoji prvi koraci u glazbi?

Mali jezici sve uspješniji u utrci s velikim

Jezike poput albanskog, mađarskog, turskog, arapskog ili poljskog na politološkim fakultetima ne upisuju više samo studenti s manjim brojem bodova na prijamnom ispitu, nego i mnogi od onih su u prilici birati katedru i studirati na račun države

Naše je društvo puno predrasuda. Jedna od njih je da su samo tzv. veliki strani jezici »pravi« jezici i da samo njih vrijedi učiti, a da se malim jezicima nitko ne želi baviti. Tako se godinama smatralo kako na Filološkom fakultetu u Beogradu popularne jezike poput engleskog, španjolskog ili njemačkog upisuju samo dobri studenti, s visokim prosjekom ocjena i velikim brojem bodova na prijamnom ispitu, dok mali jezici ostaju kao utješna nagrada slabijim kandidatima.

Ovo je, međutim, samo mit. Već nekoliko godina unazad na katedra velikih jezika više je mjesta nego kandidata, dok su sve popularniji jezici iz naše regije, te s Bliskog i Dalekog istoka. Mnogi od dobrih studenata koji ostvaruju vrlo dobar uspjeh na prijemnom ispitu, što omogućuje izbor jezika i studiranje na teret državnog proračuna, odabiraju upravo »alternativne« jezike i ni na kraj pameti im nisu niti engleski, niti francuski, niti španjolski jezik.

Albanski popunjen do posljednjeg mjesta

Pa, da vidimo što to točno ljude privlači albanskom, arapskom, turskom, grčkom, slovačkom, poljskom ili skandinavskim jezicima.

»U posljednjih trideset godina nikad nije bilo ovoliko puno studenata na katedri za albanski jezik kao ove godine«, kaže profesorica Uvoda u albologiju **Naile Mala-Imami**. »Na albanskoj je katedri ove godine 18 studenata, plus osmero etničkih Srba rođenih i odraslih u Albaniji. Toj sjajnoj ekipi od osam studenata iz Albanije država je platila školarinu i dala priliku sudjelovati u razmjeni studenata, prije svega kako bi poboljšali svoj srpski jezik, te pomogli svojim kolegama naučiti albanski. Međutim, zbog čega su se onih ostalih 18 opredijelili baš za albanski, prilično zapostavljeni jezik na našim prostorima? Prije svega, zbog toga što su se odnosi Srbije i Albanije znatno poboljšali u posljed-

njih nekoliko godina, kao i to što je odnos Srbije i Kosova otvoreniji nego ranije. Na jugu Srbije je također velika potražnja za profesorima albanskog jezika u mjestima s pretežito albanskim stanovništvom, a zbog narušenih odnosa devedesetih malo je i prevoditelja u raznim institucijama i državnim i nevladinim organizacijama, kao što je i premalo odgovarajućih kadrova za poslove po sudovima i veleposlanstvima.«

Hungarologija

Ali, nije posljednjih godina samo albanski jezik toliko popularan. Lista studenata na hungarologiji također je ove godine podugačka. Za taj, nama najbliži strani jezik nisu zainteresirani samo govornici mađarskog jezika (vojvođanski Mađari i pripadnici dru-

žavljanstvo, a time i državljanstvo Europske unije, daje isključivo onim aplikantima koji na intervjuu u veleposlanstvu ili generalnom konzulatu prođu test poznavanja mađarskog jezika.

Utjecaj TV serija

Turske su telenovele uveliko zaslužne za navalu studenata, a prije svega studentica, na katedru za turski jezik, kojem je rečenična kompozicija veoma slična rečeničnoj kompoziciji mađarskog jezika, što ga čini kompliciranim, ali iznimno zanimljivim. Stariji studenti s ove katedre tvrde kako je turski jezik uživanje učiti, pogotovo preko serija, kao što se krajem devedesetih i početkom dvijetisućitih kod nas učio španjolski jezik, također zahvaljujući brojnim serijama čije teme nikada nisu bile iste.

Jezik za koji se možda najviše zanimaju novi naraštaji na europskom kontinentu jest arapski. Ne, nisu u pitanju ni sapunice, ni lakoća učenja, nego masovna migracija naroda koji bježi od rata, a koja nas je sve zadesila iznenada. Svakim je danom sve više izbjeglica iz Sirije i Iraka, zemalja u kojima je arapski jezik službeni. Oni, usprkos poteškoćama, zidovima i žičanim ogradama uspijevaju pronaći put u Europu u koju se uzdaju tragajući za normalnim životom. Tim je ljudima jedan od najvećih problema upravo jezična

barijera, a to je ovdašnja mladež vrlo brzo prepoznala kao prednost, te poznavanje ovog jezika vidi kao vrlo značajnu mogućnost za prosperitet u skoro svim zemljama Europske unije, kako danas, tako i u bližoj budućnosti. Osim toga, puno je doseljenika i iz Afganistana i Irana, gdje se uglavnom govori farsi, odnosno perzijskim jezikom, čije je studiranje također omogućeno na beogradskom fakultetu iako ne postoji kao posebna katedra. Ne treba niti dodati kako je zainteresovanost za farsi, tj. perzijski jezik uistinu veliko.

Tomislav Perušić

gih naroda koji žive u Vojvodini), već i oni koji se prvi put susreću s ovim jezikom. Oni u njemu vide veliku važnost, s obzirom na veliku zajednicu Mađara u Vojvodini, kao i imajući u vidu usku povezanost srpske i mađarske književnosti i kulture, ostvarenu prije svega za vrijeme Austrougarske-Ugarske Monarhije. Iako smatran za jedan od najteže savladivih jezika, uz turski, finski i estonski, bruoši posljednjih godina nemaju puno dvojbe i rado se odlučuju za studiranje jezika kojeg Subotičani svakog dana čuju na ulici. Ovom opredjeljenju svakako je pridonijela i praksa Mađarske da svoje

Imate li svoj blog? Imate! Onda dobro. Ako nemate, možda je vrijeme da otvorite svoj web nalog i počnete s pisanjem i objavljivanjem svojih tekstova, slika, crteža i svega što vam padne na pamet. Jer, blog je pravo mjesto za tako nešto. Kako Wikipedia pojašnjava, blogovi mogu biti u obliku časopisa, tematski, osobni. Mogu biti povezani u skupine, tematski, ili vezano uz domenu u kojoj se nalaze – blogosfera.

Prepoznajete li se u nečemu od navedenoga, onda je pravo vrijeme za početak blogerstva.

No, trebate znati još neke stvari u svezi s cijelom bloggerskom pričom.

Bez cenzure

Pisanje bloga je neovisna aktivnost, dostupna svakome i bez ikakve cenzure, što opet povlači i određenu odgovornost za objavljene materijale potpisane vašim imenom na vašem blog portalu. S obzirom da pisanje bloga nije novinarstvo, nema ni javni tretman slobode tiska, a brojni su slučajevi zlouporabe javnog prostora od strane osoba koje ovaj oblik javne komunikacije koriste za plasman brojnih nepouzdatih, neprovjerenih informacija i konačno zloradih akcija usmjerenih prema drugim osobama, društvu i njegovim institucijama.

Sloboda koju daje pisanje bloga, uvjetovano prije svega čistim, dobrim namjerama, ogleda se u golemoj mogućnosti kreacije i njenog ispoljavanja u određenim, specijaliziranim tematskim cjelinama. Jer zahvaljujući nepreglednim prostranstvima interneta i njegovom globalnom dometu, vašu percepciju, primjerice mode, u trenu (naravno kada steknete određeni broj redovitih čitatelja vaše blog stranice) možete podijeliti sa svima koji vas prate. I zamislite, ljudima se počne sviđati ono što objavljujete, počinju vas preporučivati svojim prijateljima, oni svojim i tako stignete do velikog broja poklonika onoga što radite.

Prostor za kreaciju

Polagano, tko zna. Možda ste upravo vi nova blog zvijezda sutrašnjice (maštati je barem u ovoj životnoj dobi dopušteno u neograničenim količinama). To se nikada ne može znati ukoliko se ne testira. A nije uopće teško. Treba samo pronaći neki od besplatnih portala koji nude mogućnost otvaranja blog stranice (blogspot, wordpress...). Pristupiti web stranicama, proći zadane korake i u trenu će se pred vama otvoriti bijeli elektronički papir i prostor za bezgraničnu kreaciju vaše životne filozofije. Ma kojoj sferi ona pripadala. Jer vaš blog je samo vaš. Na njemu ste vi apsolutni gospodar.

Strah vas je. Ne treba vas biti.

Sjetite se samo kako ste nekada svoje dojmove, vizije i tajne zapisivali u dnevnik. Ljubomorno ste svoju intimu čuvali samo za sebe i jako ste bili povrijeđeni ako je netko slučajno (ili namjerno, čest slučaj) zavirio svojim nosom u nju. Danas, pak, sve je posve suprotno.

Svoj intimni doživljaj pojedine stvari i događaja spremni ste podijeliti s cijelim svijetom. Kakve li kontradikcije?

Pa naravno. Svijet se promijenio, a otoliko je suvremena tehnologija postala neraskidivim dijelom našega života mnogo toga više nije tabu. Jer mobitel i računalo danas već ima gotovo svatko, a internet je nešto bez čega se jednostavno ne može.

Bloggeri su, također, postali neraskidivi dio toga virtualnog svijeta, a njihove stranice su često čitanije od brojnih medijskih portala. Fanovi jedva čekaju novi napis, komentiraju ga i dijele među sobom. Zvuči primamljivo, zar ne.

Imate li ideju o čemu biste mogli pisati na vašem blogu? Sigurno je imate, jer svi mi je imamo, samo je pitanje hoćemo li se odlučiti za bloggersku priču.

Možda vas upravo ovaj tekst potakne da se oprobate. Ukoliko se odlučite, javite se i pošaljite link.

Pročitat ćemo!

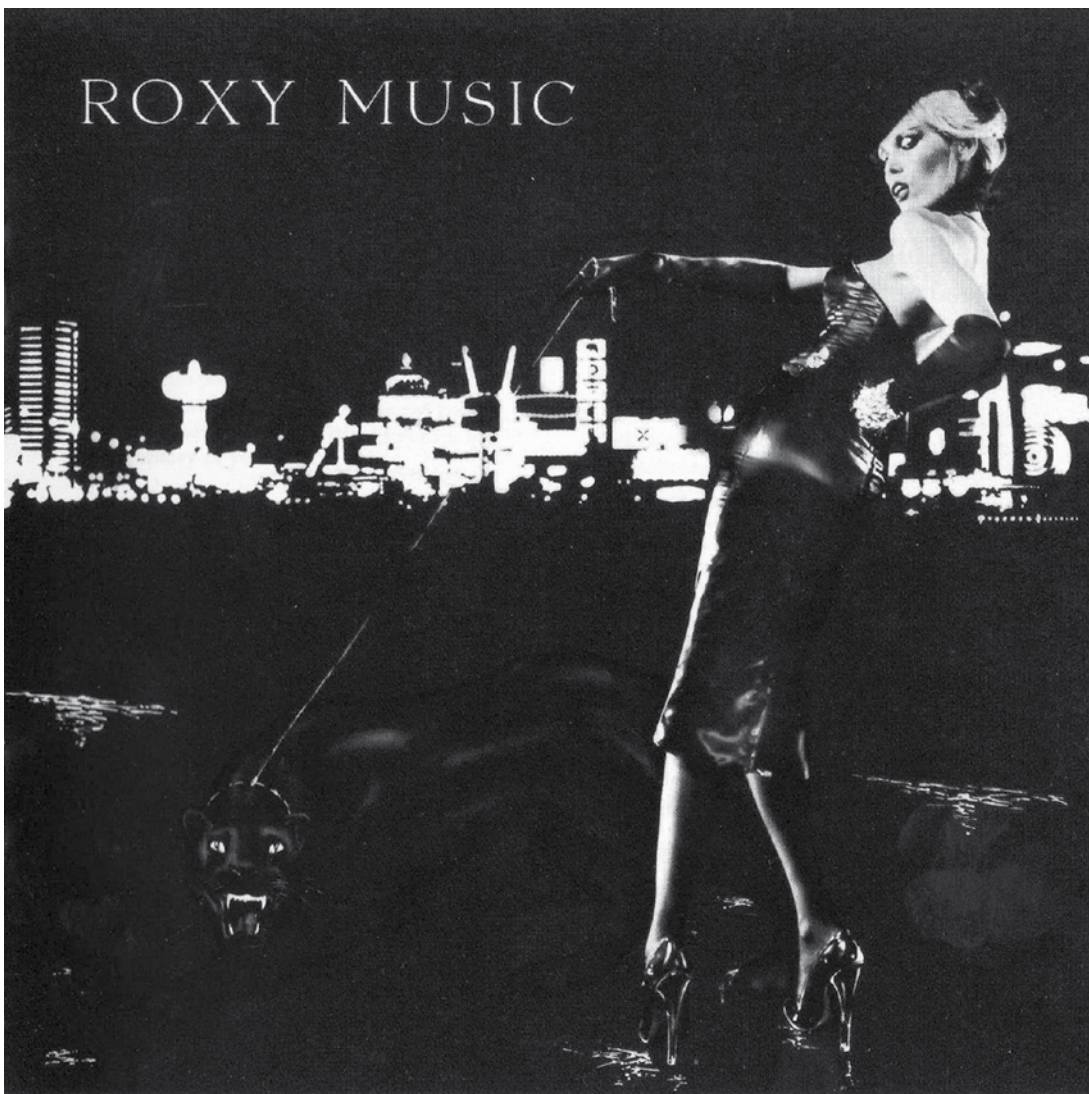
Donna Diana Prčić

Ellie Goulding

NAJBOLJI ALBUMI POP GLAZBE: ROXY MUSIC – »FOR YOUR PLEASURE« (1973.)

slučaja.

Već navedena »Do The Strand« jedna je od najintrigantnijih i najzanimljivijih rock-numera koje je skupina ikad snimila u karijeri. Ferry, opet, preuzima kontrolu i dominaciju u oproštajnoj »Beauty Queen« i demonstrira falset u »Strictly Confidential«. Ennoove robotske klavijature u »Editions Of You«, stvaraju savršenu protutežu vrištajućoj gitari **Phila Manzanere**.

»For Your Pleasure« je skupini donio poziciju među prvih deset u Britaniji, da bi sljedećim ostvarenjem »Stranded« iz iste, 1973. godine, stigli na prvo mjesto, barem kod kuće, u Engleskoj. Američka publika i kritika uopće nisu bili impresionirani, sve dok Ferry nije eliminirao art-rock elemente iz njihove glazbe i zamijenio ih jednako privlačnim soul-pop ugođajem, koji se vjerojatno najbolje da čuti u najboljem im izdanju, na albumu »Avalon« iz 1982. godine. To je bila njihova jedina zlatna ploča s američke strane Atlantika. Ali o tomu nekom drugom prilikom.

Robert Tilly

Utemeljitelji art rocka

Bryan Ferry je htio biti lijep. **Brian Eno**, najbitniji alternativni elektroničar i multimedijalac sedamdesetih i osamdesetih htio je biti divalj. Na dva albuma, s početka sedamdesetih minula stoljeća, Roxy Music su uspjeli biti i jedno i drugo. Ali se radi toga imala platiti cijena. Konsterniran Ferryjevim oklijevanjem da snima njegove pjesme, Eno je ubrzo nakon ovoga albuma dao otkaz grupi i ovaj sjajni sastav više nikad nije ostao isti.

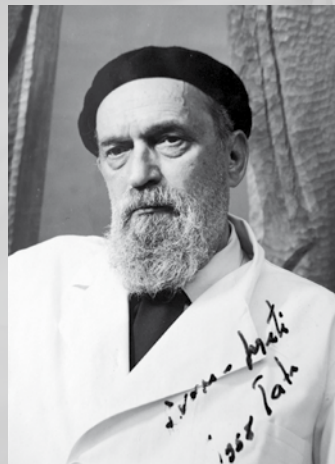
Upravo to nadvlačenje dviju snažnih autorskih ličnosti porodilo je većinu njihova istoimena debi albuma »For Your Pleasure« i lansiralo ga do spektakularnih visina. Kada su dvojica autorskih giganata uspjela naći kompromis, primjerice avangardnom pop-singlu »Do The Strand«, rezultati su bili veličanstveni. Nasuprot tomu, numera poput »In Every Home A Heartache«, tek je jednolična. Srećom, ovaj album ima daleko više primjera prvospomenutog

SUPERMAN

IVAN MEŠTROVIĆ (1883.-1962.)

Umjetnik svjetskog renomea

Proslavljeni hrvatski kipar **Ivan Meštrović** (Vrpolje kod Slavonskog Broda, 15. kolovoza 1883. - South Bend, Indiana, SAD, 16. siječnja 1962.), bio je svjetski poznat umjetnik koji se bavio i arhitekturom, te književnošću i aktualnim društveno-političkim pitanjima.

Potječe iz ruralne dalmatinske konzervativne obitelji. U dobi od šesnaest godina isplivava njegov talent na vidjelo, kada ga jedan kamenorezac uzima za šegrt. Svoje umijeće razvija gledajući znamenite građevine Splita, a zatim jedan Bečlija, vlasnik rudnika, financira njegovo preseljenje i školovanje u prijestolnici monarhije. U svojoj 22. godini drži svoju prvu izložbu s grupom Secesija. Postaje popularan predstavnik secesije, te počinje zarađivati i sudjelovati na međunarodnim izložbama.

Tri godine kasnije seli se u Pariz u umjetničku četvrt Montparnasse i izrađuje preko pedeset skulptura za dvije godine. Kao već međunarodno priznat umjetnik boravi nekoliko mjeseci u Beogradu 1911. godine, a nakon osvajanja prve nagrade za kiparstvo u Rimu tamo ostaje živjeti iduće četiri godine.

Umjetničkim se angažmanom bavi i tijekom Prvog svjetskog rata, a nakon njegova svršetka priređuje samostalne izložbe u Albert i Victoria muzeju u Londonu, kao prvi umjetnik kojemu je to dopušteno. Taj je uspjeh ponovio kasnije u Metropolitan Museumu u New Yorku.

Iz Beča seli za Zagreb 1922. godine, a od 1930. ljeta provodi s obitelji u svojoj kući u Splitu. Meštrović je tada profesor na Visokoj umjetničkoj školi u Zagrebu. Putuje po cijelom svijetu, ali odbija **Hitlerov** poziv da posjeti Berlin. Podržava ideje Jugoslavenskoga odbora.

Tijekom Drugoga svjetskog rata izrazit je antifašist koji osuđuje talijansku okupaciju Dalmacije, kao i nacizam, te su ga ustaše utamničile na tri i pol mjeseca uz smrtnu osudu, ali ga spasava Vatikan prebacujući ga u Veneciju, Rim pa Švicarsku.

Nakon rata odbija poziv Titove Jugoslavije da se vrati, seli se za SAD. Premda, prvo šalje svojih 59 kipova u Jugoslaviju, a nakon nekoliko godina dodatnih 400 skulptura i različitih crteža. Godine 1954. prima američko državljanstvo, a sljedeće godine postaje profesor na Sveučilištu Notre Dame.

Zagreb i Split posjećuje 1959. godine. Na **Titov** poziv odlazi na Brijune gdje razmjenjuju više razgovora.

Meštrović doživljava velike obiteljske tragedije, 1949. mu umire kćer Marta, a sin Tvrtko čini suicid 1961. Nakon nekoliko mjeseci kasnije Ivan umire je u svojoj 79. godini života. Pokopan je u crkvi Presvetog Otkupitelja u Otavicama, tzv. mauzoleju obitelji Meštrović.

Meštrović je bio iznimno plodan umjetnik čiji radovi plijene: Grgur Ninski u Splitu, Strossmeyer i Tesla u Zagrebu, Nepoznati junak na Avali, Povijest Hrvata, te Pobjednik u Beogradu, Njegoš na Lovčenu, Indijanac u Chichagu, Perzefoni, te Job u New Yorku...

Meštrovića nalazimo i u Subotici: 1936. je u sklopu proslave 250. obljetnice doseljenja veće skupine bunjevačkih Hrvata u Bačku u Subotici podignuto poprsje svećenika **Ante Evetovića Miroljuba**, rad Meštrovića koje je uklonjeno 1941. godine, a vraćeno 1996. godine u parku kod katedrale sv. Terezije Avilske. Što se tiče kipa **Boze Šarčevića** koji je Meštrović poklonio Subotici, odliven je i postavljen 1971. godine, a danas se nalazi u parku Ferenc Reichla. Još je znamenitiji njegov kip srpskog patriota **Svetozara Miletića** u središtu Novog Sada, podignut 1939. godine, srušen tijekom Drugog svjetskog rata i vraćen 1944. godine.

Objavljeno mu je i osam književnih djela u periodu 1933.-1961. na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku, te još osam djela posthumno.

Meštrović je dakle titan koji je spojio vrhunsku umjetnost, svoje hrvatsko domoljublje, hrabrost u osporavanju diktatura i okupacije s kozmopolitizmom te prigrbljivanjem ideje bratstva južnoslavenskih naroda.

Priredio: N. P.

Navike odlikaša koje trebaju svi steći

Neki su rođeni s talentom za učenje dok nekima treba više vremena te se trebaju više potruditi. »Bez muke nema nauke«, kaže stara poslovice, ali neki odlikaši imaju tajne kojima postižu svoj uspjeh. Zagrijati stolicu vrlo je teško, ali ako stvorimo naviku učenja, to ni nije toliki bauk. Dobivati dobre ocjene može biti naporno, ali i lako. Kakve to navike i vještine moramo steći kako bi bili uspješni u školi više nije misterija. Učenici trebaju težiti uspjehu u školi, a biti loš učenik zbog vlastite lijenosti uopće nije »cool«. Otkrivamo su navike dobrih učenika koje trebaju svi steći:

Dobra organizacija

Uspješni učenici su dobro organizirani. Organiziranost je ključ uspjeha bez obzira na to što drugi rekli. Odlikaši ne traže svoje bilješke u bilježnici par sati prije ispita i ne zaborave zapisati kada je zadaća i što je za zadaću. Isto tako, dobro upravljaju vlastitim vremenom.

Odlikaši će napraviti još dodatnog posla iako ne moraju

Profesori će uvijek ponuditi dodatne zadatke za napraviti, ali mnogi će ih prečuti i zanemariti. »Dovoljno mi je i ovo što moram napraviti« pomisli će većina učenika, ali ne i odlikaši. Oni u dodatnom radu vide priliku da nauče još nešto i razviju vlastite vještine. Osim toga, dobit će i bolju ocjenu te će im znanje biti opširnije. Dodatni zadatak nije prijetnja nego prilika.

Ne boje se tražiti pomoć

Odlični učenici se ne plaše profesora, a i često znaju priznati da ne znaju sve te da im treba pomoć. Kada potraže pomoć profesora odmah znaju da će stvari bolje shvatiti, a isto tako profesor vidi da se takvi učenici trude više.

Točno si odrede vrijeme za učenje i za zadaću

Dobri učenici ne uče »kada im dođe« nego kada su si točno zadali. Oni imaju točno vrijeme u danu ili u noći kada uče. Da svi uspostave ovakvu naviku bi bili uspješniji. Nakon nekog vremena svi se naviknu na učenje i pisanje zadaće u točno određeno vrijeme.

Zbilja čitaju gradivo

Radilo se o lektiri ili o definicijama iz matematike i fizike – odlikaši ih zbilja pročitaju. Osim što pročitaju oni pokušavaju čitati s razumijevanjem. Važno im je da shvate o čemu se radi.

Imaju ciljeve u životu koje žele ostvariti

Neki odlikaši za jedini cilj imaju usrećiti svoje roditelje, drugi žele upasti na željeni fakultet, a treći su odavno prepoznali važnost znanja i učenja. Odlični učenici imaju ciljeve. Ciljevi mogu biti dugoročni ili kratkoročni, ali to nije važno. Bitno je da su ciljevi orijentir koji nas tjeraju naprijed i motiviraju.

Pišu bilješke i čitaju ih

Odlikaši zapisuju i pišu bilješke pa i onda kada profesor kaže da to nije potrebno. Naravno, pisanje rukom dolazi u obzir jer je dokazano da bolje pamtimo vlastiti rukopis nego nešto otisnuto na papiru.

Bilježe stvari koje im nisu jasne

Kada dobar učenik dođe do nečega što mu nije kristalno jasno, tada to zapiše kako bi kasnije mogao pitati profesora ili sam provjeriti o čemu se radi.

Rade pauze od učenja

Premda su posvećeni učenju i radu, odlikaši često naprave pauzu od učenja. Pauza služi za odmor, relaksaciju i hobije. Pauze su bitne!

Bude se ranije

Dobri učenici uglavnom ne spavaju predugo, a ni ne ostaju budni predugo. Uspješni učenici ustaju ranije kako bi imali ugodno jutro – da mogu ispiti kavu ili čaj, pojesti doručak i prosurfati internetom bez žurbe.

O BRAKU KROZ POVIJEST

» I živjeli su sretno do kraja života.« Nekako se podrazumijeva sretan završetak bajke i jednako se tako podrazumijeva kako će sretni par to svoje »sretno do kraja života« provesti u braku. To je, naravno, tako jer živimo u društvu u kojemu je brak (i to onaj između jednog muškarca i jedne žene – tzv. monogamija) uobičajena pojava.

No, nije oduvijek bilo tako, a osim toga i danas još uvijek postoje društva koja prakticiraju drukčije oblike zajednice.

Poligamija i poliandrija

Praksa u kojoj jedan muškarac ima više zakonitih žena (poligamija) u zapadnom svijetu danas nije česta niti uobičajena. No još duboko u srednjem vijeku to je bila česta pojava. Čak i nakon što je Crkva takav običaj proglasila nepoćudnim, praksa je još dugo trajala.

Suprotno od poligamije jest poliandrija – oblik zajednice u kojoj jedna žena ima nekoliko supruga. I u prošlosti, a pogotovo danas, ovakvi slučajevi su vrlo rijetki. Danas se slična praksa održava u nekim dijelovima Kine u zajednici naroda Mosua. Ugledni svjetski intelektualac današnjice **Jacques Attali** u svojoj knjizi »Ljubavi« opisuje: »Žena kod Mosua ostaje glava obitelji. Djecu podižu majčina braća. Mosuanski muškarac može živjeti u obitelji neke žene kraće vrijeme, ali nikada ne postaje dio te obitelji. (...) Ta je zajednica toliko dojmlija

da su prigodom pedesete godišnjice Ujedinjenih naroda Mosui dobili naslov 'uzorne zajednice'.

Antropološka istraživanja i među drugima, doduše rijetkim poliandrijskim zajednicama, primijetila su nešto vrlo zanimljivo – takve zajednice su jedine koje ne poznaju niti prakticiraju nasilje! Životni vijek je puno dulji, a zadovoljstvo partnera je veće. Ljubomora je uglavnom nepoznata. S druge strane, nastanak zajednica u kojima jedan muškarac ima nekoliko žena vezuje se uz nastanak private svojine i uz visoki stupanj nasilja i kriminala, te drastično smanjenje prava žena.

Obred braka

U srednjem vijeku još uvijek je vladala praksa da roditelji biraju djeci bračnog partnera, a sklapanje braka se odvijalo jednostavno tako da se mladenci obećaju jedno drugom uz nazočnost roditelja. Uloga svećenika u sklapanju braka je uvedena tek kasnije i to prvo u Istočnoj crkvi, ali sklapanje braka se još uvijek nije odvijalo u crkvi nego je svećenik dolazio doma. Ako bi se dogodilo da djeca ne poštuju roditeljsku odluku te se odluče na brak po vlastitom izboru – mogla im je slijediti čak i smrtna kazna! Osim toga, samo je prvi-nac mogao računati na brak, ostala djeca su slana ili u samostane ili ih se obučavalo za vojsku. Opisana praksa sklapanja braka postojala je samo među elitom, dok se

puk rijetko ženi u smislu da sklapa ugovore (usmene ili pisane) nego, jednostavno, samo započinu zajednički život.

Jednaki i jednakiji

Kada se ustalio brak nalik ovome kakav poznajemo, muškarci su još uvijek imali daleko veća prava. Supruga koju je napustio muž nije se imala pravo ponovno vjenčati dokle god je muž živ. Muškarac koji bi napustio suprugu mogao se vjenčati kad god poželi. Osim toga, žene skoro nikada ni pod kojim uvjetima nisu imale pravo na rastavu. Ako bi bile nevjerne – kazna im je bila smrt. Godine 506. koncil u Agdi dopustio je rastavu ženi jedino u slučaju ako muž dovede prilježnicu u kuću.

O položaju žene Attali dalje navodi: »Na pokrajinskim koncilima 585. godine još se raspravlja je li žena ljudsko biće i 586. godine na koncilu u Makonu biskupi su napokon, s većinom od tri glasa, odlučili da žene imaju dušu. Prvi put Crkva je dodijelila ženama isti položaj pred Bogom kakav imaju muškarci.« No, taj položaj, iako isti pred Bogom, u braku je bio još vrlo daleko od jednakosti.

Brak danas

Običaji oko sklapanja braka iako, u zapadnom svijetu, velikim dijelom unificirani, razlikuju se po nekim sitnicama koje su sačuvale simboliku nekog prijašnjeg značenja. Što se tiče prava i zakona – oni variraju od države do države.

Osim toga, danas je prosječno trajanje života neusporedivo dulje u odnosu na srednji vijek. Sjetimo se kako je prosječna doživljena životna dob tada bila 30-35 godina, a u brak se stupalo s 15 ili 16 godina. I vrijeme provedeno u braku, zbog kratkoće života, bilo je kraće. Osim toga, smrtnost je bila puno češća.

Danas živimo puno dulje, pa iako u brak ulazimo puno kasnije, nalazimo se u situaciji da s partnerom prolazimo kroz različite dobne promjene kroz koje nisu prolazili naši preci. Kako bi u svim tim okolnostima brak opstao i bio kvalitetan i zadovoljavajući za oba partnera, nužan je rad ne samo na sebi nego i na braku.

Za one koji zapadnu u probleme koje ne mogu riješiti sami danas se nude različiti oblici pomoći, od one duhovne do psihološke.

Marina Balažev

DR. HARRY OLDFIELD I NJEGOVI IZUMI

Gdje nevidljivo postaje vidljivo

Britanski znanstvenik je poznat po polikontrastnoj interferencijskoj fotografiji i elektrokristaloterapiji

Britanski biolog, znanstvenik, pronalazač i filozof dr. **Harry Oldfield** jedan je od rijetkih ljudi koji se uputio u istraživanje nepoznatog i nevidljivog svemira, onoga što našim »golim očima« ne možemo vidjeti. Harry Oldfield je 1982. godine postao kvalificirani homeoterapeutski liječnik i svojim dugogodišnjim radovima dobiva počasni doktorat od Svjetskog mirovnog centra (World Peace Center, Pune, India) 2000. godine. U 2001. godini je bio gostujući profesor na Medicinskom fakultetu na Grenada sveučilištu u odsjeku za alternativnu medicinu. Paralelno te godine radi i na Oksfordskom sveučilištu kao redoviti predavač kraljevskog fakulteta Royal Microscopical Society. Također je sudjelovao i na redovitim međunarodnim konferencijama. Radovi Dr Harryja Oldfielda su objavljeni u više od sto članaka u Velikoj Britaniji i inozemstvu, uključujući i izdanja objavljena u British Medical Journalu, Medical News Weeklyju, The Timesu, Guardianu, Daily Mailu i New York Timesu, kao i u vodećim medicinskim i znanstvenim časopisima.

PIP kamera

Po čemu je dr. Oldfield u posljednje vrijeme postao poznat u širim znanstvenim krugovima, kao i običnoj javnosti? Naravno, tu se radi o njegovom najboljem i najinovativnijem postignuću koje je uspio napraviti. U pitanju je poseban uređaj gdje je uložio čak tri desetljeća svoga rada i istraživanja! Riječ je o polikontrastnoj interferencijskoj fotografiji ili skraćeno PIP kameri (Polycontrast Interference Photography), koja bilježi u realnom vremenu promjenjive obrasce svjetlosne energije koja zrači iz svih živih tijela (uključujući ljude, životinje i biljke), pa čak i iz kristala. Ona je preciznija od Kirlijanove kamere zato što se ovdje mogu uočiti različite frekvencije i gustine energije u trodimenzionalnom prostoru, jer su označene različitim bojama. Pomoću ove PIP kamere mi praktički možemo vidjeti ono što ljudi koji imaju sposobnost ekstrasenzorne percepcije mogu vidjeti. Konačno da u moderno doba imamo »opipljiv« dokaz o postojanju ljudske aure i sustava čakri, čega su drevni narodi bili većoma svjesni, kao što ih i današnja alterna-

tivna medicina uvažava. Kamera nam daje mogućnost analize ljudske aure i možemo vidjeti jesu li energetske tokove unutar tijela u balansu. Kod zdravih osoba kamera nam ih prikazuje kao lijepe i pravilne svjetlosne linije sa svjetlijim bojama, a kod osoba koje imaju zdravstvenih tegoba kao neku veću mrlju tamnijih boja. Čak i tjednima unaprijed se može vidjeti i zaključiti hoće li se kod neke osobe pojaviti neki teži oblik bolesti u ranim fazama razvoja kao što je primjerice rak, samo na osnovi očitavanja energetskog polja subjekta pomoću revolucionarne PIP kamere.

Energetsko polje ljudi i životinja složeno je i varira s mentalnim i fizičkim stanjem osobe. Varijacije tog energetskog polja mjerljive su i drugim tehnikama. Doista, subjekt čijem se tijelu pomogne da se vrati bliže stanju zdrave ravnoteže sposobniji je započeti s procesom samoizlječenja. Oldfieldova proučavanja energije dovela su ga do toga da provjeri inducira li vanjska primjena takvih energija promjene u prirodnim energetskim poljima.

Elektrokristaloterapija

Razvio je metodu stvaranja potrebnih energija – elektrokristaloterapiju (Electro-Crystal Therapy, EleCT), koja uključuje povezivanje elektroničkog oscilatora s određenim kristalima. Kristali koriste piezoelektrični efekt, što znači da emitiraju električnu energiju kad im se izmijeni oblik i obratno. Slabši signali koji se šalju kristalima rezultiraju jednako slabim akustičnim energijama koje kristali emitiraju. Te su energije bezopasne i jedva mjerljive, ali su upravo dovoljne za interakciju s energetskim poljima tijela ljudi i životinja. Pokazalo se kako kristali doista imaju prirodna ljekovita svojstva koja im ljudi pripisuju već tisućama godina.

Dr. Oldfield je primjer kako nas istraživački duh može voditi dublje u još uvijek u potpunosti nedokučivu prirodu i svemir, otkrivajući nove spoznaje i čineći da nevidljivo postaje vidljivo.

Danijel Ostrogonac

Koliko možemo iskomplicirati stvari?

Ozbiljno, ljudi, koliko je moguće iskomplicirati stvari? U praksi puno, u teoriji još više. I nije li to ljepota života? E pa nekad jest, kao što nekad i nije. Mislim da me svi shvaćate, ne? Super, sad hajmo čisto razmisliti o tome na sekundu. Odnosno koju minutu.

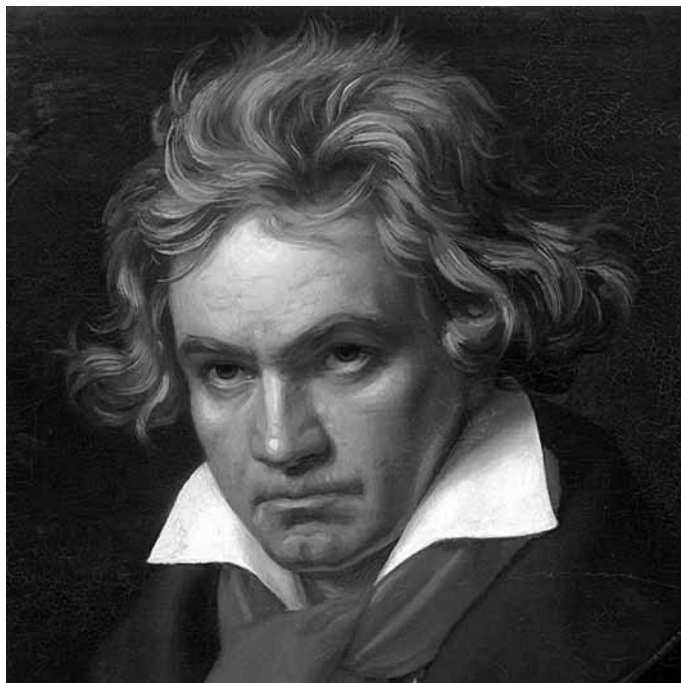
Roll Over Beethoven

Uzmimo jednu rečenicu, primjerice: »Beethoven je jedan od najboljih skladatelja klasične glazbe«. Svi ste čuli za njega, iskreno se nadam, i za neka najpoznatija djela, poput »Fur Elise« ili »Moonlight Sonata«, apsolutno sam uvjeren da su vam dobro poznata. Sitna komplikacija za početak, Beethoven je bio potpuno gluh. Vjerovali ili ne, jedan od najvećih skladatelja je bio potpuno gluh. P.S. ne cijeli život. Da sad malo više iskompliciramo stvari, uđimo u svijet znanstvene fantastike: recimo... da imamo vremeplov. Između ostalih, odlučimo se posjetiti Beethovena i recimo čuti kako nam svira. Odlazimo u 18. stoljeće, u Njemačku – ali Beethovena nema. Nitko nije čuo za njega, čak ni njegova obitelj nije čula za tako velikog skladatelja. Beethoven ne postoji. Ali na sreću, mi smo ponijeli njegove note, uzmemo još i potpis, da nismo išli za džabe, jel'? Stoga uzmemo te note, prepíšemo ih na nove papire i objavimo ih u potpisu: Ludwig van Beethoven. Ostane nam pitanje – tko je zapravo zapisao te note, tko je skladao tu glazbu? Komplicirano, ha?

Riječ je o »Bootstrap paradox«, dame i gospodo čitatelji. Mi smo imali te note sa sobom i ponijeli ih, ali ih ne bismo imali da ih sami nismo prepisali. Pratite me? Ako da, došli smo do istog zaključka – mi smo zapravo Beethoven. A taj Beethoven je ništa više nego farsa da prikrije našu vremeplovsku stranu dok smo mi napravili jedan »Roll over Beethoven«.

Birokracija »na razini«

Osim ovako specifičnog primjera, stvari možemo iskomplicirati i bez nekih vremenskih paradoksa. Zavirio bih sad u probleme svakodnevnog života, u ono što nas sve živcira, s razlogom, i u ono

kada razloga za to nema. Možda neki nisu upoznati s terminom »birokracije«, ali smo svi njene svakodnevne žrtve. Birokracija dolazi od francuske riječi »bureaucratie« i označava »vladavinu uprave«, odnosno osoba koje rade po uredima (biroima) državne uprave ili neke veće organizacije. Dakle, to su vam sve vrste administracije koje stavljaju pravila iznad čovjeka. Pravila, pravila, da bi nas udavila. Udavila nas u smislu kompliciranog procesa koji nekad može potrajati satima, danima, mjesecima... Zbog jednog papira s pečatom? Pa onda čekanje za, recimo, osobne iskaznice ili neki drugi važan dokument za koje su potrebni dani, tjedni.

Ali birokracija nije jedini naš problem. Postoji naime beskonačni broj problema na koje se možemo žaliti.

Ljubav?

Ljubav, ili kako kaže jedna pjesma »samo riječ od četiri slova«. Misli se na englesku varijantu – »love«. Odabrao sam ovu temu za spomenuti jer se s njom svi susrećete vjerojatno, ili barem neki dio vas, koji se ne susreće s, recimo, paradoksima. Što to ima u ljudima da komplicira život kad su emocije u igri?

Osim kemijskih reakcija, ima nešto što ostavlja trag u ljudima. Što daje veliku radost, ali ostavlja veliku rupu. Nekad zna izludjeti ljude, ako ne znate iz nekih primjera, u filmovima ste se susreli s njima sigurno.

Nekad zna trajati cijeli život. Što je lijepo za vidjeti kod recimo nekih starih osoba. A može trajati nekoliko godina i prestati. Ljubav nije predvidiva, situaciju komplicira ljudska priroda. Ljudi iz ljubavi rade divne stvari, pomažu drugima, donose radost, ali rade i loše stvari. Iz ljubavi? Kako to? Ako je ljubav dobra zašto ljudi rade loše stvari u njeno ime? A gdje smo tek od onog Lenonova stiha: »Imagine all the people, living life in peace«?

Znate što bi bilo još zanimljivo? Život bez novca. Svatko radi svoj posao i svatko dobiva sve što mu je potrebno bez naknade. Nije li to jednostavan i logičan život koji bi vodio do mira?

Ali, što bismo mi radili kada bi život bio jednostavan? Možemo samo da mislimo o tome.

Ivan Čavrgov

Brothers: A Tale of Two Sons

Ovo je apsolutni dragulj u svijetu indie igara i toplo je preporučujem svakome tko cijeni dobro organizirane igrice s puno emocija

»**B**rothers: A Tale of Two Sons« (u prijevodu: »Braća: Priča o dvama sinovima«) avanturistička je igrica postavljena u imaginarni svijet prepun karaktera. Na početku se susrećemo s dječakom koji oplakuje svoju majku na njezinu grobu. Ubrzo potom mu se približava stariji brat koji ga moli za pomoć. Doznajemo kako im je otac smrtno bolestan, te je njihov zadatak odvesti ga obližnjem liječniku. Kakav težak početak, zar ne? Za braću postaje još teže kada im liječnik priopći kako je jedini izlaz za njihova oca voda s drveta života. Naravno, ovo se drvo nalazi kraljevstvima daleko. Dvojica braće skupa moraju prekoračiti mnogobrojne prepreke kako bi došli do drveta života i spasili svojega oca.

IZMIŠLJENI JEZIK

U prvu ruku ovo djeluje vrlo bazično i dosadno. Uistinu, igrica počinje vrlo polaganim tempom: igrač kontrolerom upravlja obojicom braće, svaki ima svoje prednosti i mane, stariji je jači i veći, mlađi je očigledno manji, to mu pruža mogućnost da se provuče kroz uske prolaze. U suštini, igrač mora biti u kontaktu s okolicom i

obraćati pozornost na situaciju koja mu se ukazuje, te dobro promisliti kako će je riješiti s obzirom na sposobnosti oba brata. Ovo dovodi do zanimljivih ishodišta: npr, nasumični karakteri koje braća sreću na svome putu će reagirati drukčije ovisno s kojim bratom razgovaraju. Usput, jezik kojim se karakteri koriste je izmišljen i nema nikakvog smisla, što pridonosi univerzalnosti igre i omogućava svakome igrati je. Igrač se zbog ovoga mora oslanjati na govor tijela, mimiku i geste.

GRAFIČKO REMEK-DJELO

Svijet kojim braća putuju vrlo je tolkinovski i usput prelijepo odrađen. Na različitim lokacijama postavljene su klupe na koje braća mogu sjesti i diviti se pogledu s planina. Grafički, igrica je remek-djelo. Ali to nije jedino u čemu se igrica odlikuje. Priča kroz koju nas provodi je spektakularna, a ono što nas još čvršće veže uz nju je činjenica da je igrač taj koji provodi braću kroz njihove pustolovine. Igrač je tkivo koje spaja dva brata, i kako vrijeme prolazi njihova se povezanost manifestira sve više i više i kulminira na samom kraju. S obzirom da je igrica jedinstveno iskustvo, nalik

knjizi ili filmu, neću opisivati samu fabulu i protok priče. Mogu reći kako se intenzitet i neizvjesnost svakako povećavaju, dok braća prolaze kroz zemlju trolova, zaleđene gradove, mračne šume, napuštene zamkove...

ZAGONETKE I POLIGONI

Više-manje, igrica se temelji na zagonetkama i zamršnim poligonima koje igrač mora svladati, iskorištavajući maksimalan potencijal oba brata, kao što sam prije i spomenuo. Savršen je izbor za kišovito poslijepodne, atmosfera je vrlo umirujuća, dok je tempo relativno umjeren u većini situacija. Sama igra može se dovršiti u svega nekoliko sati – poput knjige koju ne možete prestati čitati jer vas svakom riječju, svakim korakom vuče sve dublje u priču. Činjenica da ste sila koja vodi ovu priču još je više magična.

»Braća: Priča o dva sina« je apsolutni dragulj u svijetu indie igara i toplo je preporučujem svakome tko cijeni dobro organizirane i dobro provedene igrice s puno emocija, nasuprot bezumnom tumananju i besciljnom ubijanju.

Ivan Kovač

GLAZBENI INTERVJU: FILIP FANTONI

Romantični kantautor

Svoju bih glazbu opisao kao akustični kantautorski pop s pjevnim melodijskim linijama, te iskrenim, emotivnim tekstovima. Žene bi rekle romantičar, he he

ima devet pjesama. Duetska pjesma će čekati neka bolja vremena. Ne bih rekao je li se neka baš posebno istaknula, imali smo četiri uspješna singla – »Ines«, »Note i Boje«, »Onako škiljiš« i »Ti si samo ime«. U planu nam je objaviti još jedan singl koji je inače i posljednja pjesma na albumu, to je akustična balada pod nazivom »Tamo gdje spavaju tramvaji«. S tom pjesmom želim završiti priču o albumu »Note i Boje« i okrenuti se novim pjesmama.

KUŽIŠ!?: Tko je autor pjesama i glazbe? U čemu pronalaziš inspiraciju?

Autor teksta i glazbe u svim pjesmama je moja malenkost, dok produkciju i aranžmane potpisuje **Srđan Sekulović Skansi**. Što me inspirira? Ljubav! Propale i bivše veze za kojima se više ili manje žali. Često opisujem stvaran život i ono što se uistinu dogodilo ili meni ili mojim prijateljima ili nekome iz okoline. Često mi kažu kako su tekstovi »goli«.

KUŽIŠ!?: Godinama si bio član grupe Popper. Kako si se odlučio krenuti u solo vode?

Dugo sam svirao u Popperu, gdje sam također pisao pjesme, međutim nekako se moja želja razlikovala, kao i glazba od one koju je svirao Poppers. Skupilo se dosta pjesama za akustiku, što je bilo puno drugačije od onoga što su Poppersi svirali i eto tako jednostavno sam odlučio kako je vrijeme da krenem solo. Cijela ekipa i ja samo u dobrim odnosima i privatno se družimo, ali smo za sada tu cijelu priču stavili na »stand by«. Imamo želju i neki plan za Popper, ali vidjet ćemo, vrijeme je pred nama.

KUŽIŠ!?: Ti si i teniski trener, kako uspijevaš spojiti to s glazbom?

Još uvijek nije teško uskladiti obje stvari, jer nisam pretjerano zauzet svirkama, mada se iskreno nadam da će ih biti i da će tek uslijediti u većem broju. Preko dana sam trener, a navečer sam glazbenik. Za probe se uvijek nađe vremena navečer ili poslije posla, umjesto kave u kvartu biram probu.

KUŽIŠ!?: Nešto sam naćula kako je u pripremi tvoj drugi album...

Poslije prvog albuma ide se raditi i drugi. Ulazimo polako u studio, počinjemo snimanje, drugi album će biti u potpuno drugačijoj maniri, bit će više bendovski, takve su i pjesme. Mnogo više agresivniji i puno glasniji. Prvi singl očekujemo iduće godine. Na ovom albumu ostvario sam super suradnju s FF Bandom, gdje će mi bubnjar Davor Smotalić Smotke raditi produkciju.

Vidjet ćemo kako će sve biti i koliko će publika to prepoznati. Samo se nadam da ćemo imati malo više minuta radijskog etera nego do sada.

Anita Klinac

Zagrebački kantautor **Filip Fantoni** bavi se glazbom dugi niz godina, a prošle je godine objavio svoj prvi album pod nazivom »Note i Boje«. Osim što se bavi glazbom, on je i uspješan teniski trener za djecu. Filip trenutačno radi na svom drugom albumu pod nazivom »Fantoni u Operi« koji će, kako kaže, biti drukčiji od prvijenca. Što nam još ovaj mladi glazbenik sprema do tada možete pročitati u ovom intervjuu.

KUŽIŠ!?: Prije godinu dana izašao je tvoj debi album pod nazivom »Note i Boje«. Kakvi su dojmovi publike i koliko si ti osobno zadovoljan prvijencom?

Album je izašao prije godinu dana, lijepo je kada nešto radite, stvarate i kada možete to sve staviti na papir, držati u rukama svoj rad. Jesam li zadovoljan? Mislim da jesam, album je uspješan otprilike koliko sam i očekivao. Za jedan debitanski album i novo ime na glazbenoj sceni, odlično. Album ne bi tako zvučao da nisam imao glazbenu podršku svojih kolega koji su sudjelovali u njegovom nastajanju, to su **Tomislav Šušak**, koji svira bas gitaru i član je grupe *Vatra*, zatim **Jurica Hotko** na klaviru, koji nam dolazi iz grupe *Pavel*, i naravno ništa bez bubnjara koji nam dolazi iz benda *Radio Luksemburg*, a to je **Davor Smotalić Smotke**.

KUŽIŠ!?: Kako bi žanrovski opisao glazbu koju stvaraš?

Jednostavno! Akustični kantautorski pop s pjevnim melodijskim linijama, te iskrenim, emotivnim tekstovima. Žene bi rekle romantičar, he he

KUŽIŠ!?: Koliko je pjesama bilo na albumu i koja se pjesma najviše istaknula?

Na početku snimanja albuma ideja je bila da bude deset pjesama i da snimimo jedan duet, međutim kako se moja želja nije ostvarila jer nisam pronašao odgovarajuću suradnju, tako album

St. Germain u Beogradu

Proslavljeni francuski producent i skladatelj elektroničke glazbe, **St. Germain**, održat će 2. studenoga u beogradskom BelExpo Centru svoj dugo očekivani koncert, koji će ujedno predstavljati i svjetsku premijeru nove turneje i prvi nastup uživo posle više od desetljeća. St. Germain je nedavno objavio novi album »Real Blues«.

Piano Fest 2015. u Subotici

Međunarodni festival klavirske glazbe Piano Fest 2015. bit će održan u Subotici od 3. do 6. studenoga. Sudjeluju: **Joo Hee Seo** iz Južne Koreje, **Biljana Gorunović** iz Srbije, **Krisztina Fejes** iz Mađarske i **Vladimir Gligorić** iz Srbije. Ove će godine manifestacija obuhvatiti pijanističke recitale nudeći različite glazbene programe i izvođenja, kao i tematske večeri, uz povezivanje i promociju glazbenih diskova iz oblasti klavirske glazbe. Svi će koncerti biti održani u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

M.O.R.T. u Novom Sadu

Punk-blues bend **M.O.R.T.** iz Sinja nastupit će 5. studenoga u novosadskom pabu Kriva Marta. »M.O.R.T. dolaze

da nas ponovno otpušu svojom žestokom energijom, njima karakterističnim zvukom i vanvremenskim tekstovima!«, navodi se u najavi koncerta. Početak je u 22 sata.

Massimo u Novom Sadu

Popularni hrvatski pjevač **Massimo Savić** će s kompletnim bendom nastupiti 15. studenoga

u Pozorištu mladih u Novom Sadu gdje će izvesti svoje najveće hitove. »Bit će to još jedna nezaboravna večer s puno energije i emocija, kao što se i očekuje od Massimovog glazbeno-scenskog nastupa«, stoji u najavi koncerta. Početak je u 20 sati.

Straight Mickey u Zagrebu

Dinamični, garažni rock trio **Straight Mickey And The Boyz** iz Beograda

održat će koncert 6. studenoga u Velikom pogonu zagrebačke Tvornice. Bend je ove godine objavio istoimeni album prvijenac u digitalnom formatu, kojeg su snimili u Rijeci, a album uskoro izlazi i na vinilu. Prije koncerta u Tvornici bend će predstaviti snimku prvog koncerta u Sloveniji održanog u travnju ove godine u Ljubljani.

Mercury Rev u Zagrebu

Povodom izlaska novog studijskog albuma, u galeriju Lauba u Zagrebu 13. studenoga vraćaju se glasoviti američki

alternativni rockeri Mercury Rev. Njihov osmi album »The Light In You« objavljen je u rujnu ove godine za nezavisnu diskografsku kuću Bella Union. Njihov zagrebački koncert bit će jedini u regiji, navode organizatori.

preporuka

GLAZBA: Selena Gomez – Revival

»Revival« je drugi album američke pjevačice i glumice **Selene Gomez**. Iz naslova kao što je »preporod« može se razaznati kako će album biti optimistički orijentiran. Ovaj se aspekt ne gubi niti u jednom trenutku. Selena ga je sama opisala kao »album za plažu«. I nije bila daleko od suštine. Razigrane, vesele pjesme pod utjecajima devedesetih, europopa i **Christine Aguilere** savršeni su izbor za neku ljetnu žurku. Na jednom takvom događaju album bi mogao biti pušten od početka do kraja i ni u jednom trenutku ne bi pokvario atmosferu. Ploča se bavi klasičnim temama poput ljubavi, povjerenja, prijateljstva, ali se dotiče i neveselih tema poput zlorabe alkohola, koja nažalost nije rijedak slučaj u današnjem svijetu. S obzirom da je jesen uveliko kročila na naša vrata, »Revival« zasigurno pomaže da se ponovno prisjetimo sunčanih dana.

Izdvajamo: »Revival«, »Sober«, »Good For You« i »Body Heat«.

I. Kovač

FILM: Crimson Peak

Najnovije filmsko ostvarenje redatelja **Guillermo del Toro** čekala sam nekoliko mjeseci. Razlog tomu je odlična glumačka postava i intrigantna radnja. Ova drama s primjesama horora i fantastike u fokus stavlja mladu Edith Cushing (**Mia Wasikowska**) koju posjećuje duh njezine mrtve majke i upozorava ju na opasnosti koje vrebaju iz **Crimson Peak**a. Nakon obiteljske tragedije koja ju je zadesila, mlada Edith je rastrgana između ljubavi prema prijatelju iz djetinjstva i iskušenja koje za nju predstavlja misteriozni stranac. Pokušavajući pobjeći od duhova iz prošlosti, Edith se nađe u kući koja diše, krvari i pamti. Osim **Mie Wasikowske**, koja je poznata po ulogama u filmovima kao što su »Only Lovers Left Alive« i »Alice in Wonderland«, u filmu glume i **Tom Hiddleston** (»Only Lovers Left Alive«, »Avengers«), te **Jessica Chastain** (»Zero Dark Thirty«, »Interstellar«). U 119 minuta trajanja filma očekujte emotivne turbulencije i dobru zabavu. Nećete ostati ravnodušni.

N. Balažević

KNJIGA: Preko puta - istina

Andrija Terzić, mladi pisac iz Srbije, ujedno je i Instagram zvijezda u regiji. Njegove citate, misli, kratke priče možete pronaći na svim društvenim mrežama. Pisana umjetnost koja se širi poput popularnih modnih trendova. Nisam mogla zamisliti da roman može učiniti nešto ovako. Terzić je rodom iz Užica, a studirao je političke znanosti u Beogradu. Fakultet nije završio zbog svog nemirnog duha i strasti prema putovanjima, kako sam kaže na svom blogu. Roman »Preko puta – istina« objavio je 2014. godine, a predstavio ga je u cijeloj Srbiji, ali i u Rijeci, Frankfurtu, Peking... Roman je autobiografski: glavni junak na sve načine pokušava otići iz Srbije u EU kako bi pronašao sreću i bolji život izvan čemera koji nas okružuje. S obzirom na to da smo okruženi odlascima poznanika i naših najdražih, ova je knjiga itekako aktualna. Terzić je izravan i surov, ali je i romantik i sanjar. Preporučujem ovaj roman koji ćete »progutati«. Ukoliko imate vremena, posjetite i internetsku stranicu ovog pisca.

I. Rudić

